

ROK I

LUTY 1946

NR. 1

Cena złotych 10,-

1946

ŚLĄSKI INFORMATOR PRZEMYSŁOWY

MIESIĘCZNIK WYDZIAŁU PRZEMYSŁOWEGO
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKO-DĄBROWSKIEGO
K A T O W I C E

Zakład
Przemysłowy

Centrala Zbytu

Zjednoczenia Przemysłu Cukierniczego

Zabrze

ulica Wolności 293

dostarcza wyroby po cenach fabrycznych.

Przedstawicielstwo:
Katowice, ulica 27 stycznia 26 a - 4
(dawniej Wojewódzka)

Skład Papieru

Przybory piśmienne i biurowe

Zofia Borkowska i S-ka z o. o.

Katowice-Załęże

Wojciechowskiego 22, tel. 366-48

Zaopatruje urzędy i biura po godzinach handlowych

Spis treści:

Od Redakcji. Narady Wytwórcze. Znaczenie przemysłu śląskiego w ogólnym gospodarstwie Polski. Inż. H. Łapiński: Wojewódzki Wydział Przemysłowy i jego zadania. Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejskowego. Branża metalowa. Branża włókienniczo-skórzana. Branża instalacyjno-elektryczna. Branża papiernicza. Południowe Zjednoczenie Przemysłu Cukier-

niczego w Zabrzu. Mgr. A. Gorywoda: Sytuacja i niektóre rezultaty pracy Samorządu gospodarczego rzemiosła w Województwie Śl.-Dąbr. Zaliczki miesięczne na podatek obrotowy i dochodowy. Inż. St. Bortkiewicz: Inspekcja pracy (d. c. w następnym numerze). Z działalności Oddziału Przemysłowego Zarządu Miejskiego m. Katowic w okresie od 1. II. 1945 — 1. II. 1946.

Od Redakcji

Po czterech numerach t. zw.: „Biuletynu Prasowego”, wykonywanego na powielacz, wydany zostaje drukiem pierwszy numer miesięcznika Wydziału Przemysłowego Województwa Śląsko-Dąbrowskiego o ustalonej obecnie nazwie „Śląski Informator Przemysłowy”.

W tym nowym czasopiśmie Komitet Redakcyjny pragnie systematycznie informować Czytelnika o wszelkich sprawach z dziedziny przemysłu, handlu, rzemiosła i ogólnej gospodarki, związanych z życiem naszego województwa, jego Zjednoczeń i zakładów przemysłowych, średnich i drobnych warsztatów pracy, zrzeszeń, organizacji przemysłowych i t. p.

Dążeniem Komitetu Redakcyjnego będzie stworzenie w ten sposób pomostu między Wojewódzkim Wydziałem Przemysłowym, Zjednoczeniami, zrzeszeniami, zakładami pracy a Czytelnikiem zarówno z terenu Województwa Śląsko-Dąbrowskiego, jak i całej Polski.

Komitet Redakcyjny doloży wszelkich starań, aby podawane wiadomości były rzeczowe, aktualne, ścisłe i wyczerpujące. „Śląski Informator Przemysłowy” będzie odzwierciedleniem wysiłku społeczeństwa

śląskiego w dziele odbudowy i rozwoju tutejszego przemysłu, rzemiosła i handlu.

Przez zamieszczanie zarządzeń, okólników, przepisów, wskazówek i adresów „Śląski Informator Przemysłowy” spodziewa się ułatwić niejedno przedsięwzięcie w wymienionych dziedzinach gospodarki województwa oraz zbliżyć do siebie zbyt i zakup.

Współpraca referatów przemysłowych, powiatowych i miejskich, Zjednoczeń, zakładów i warsztatów pracy z redakcją Śląskiego Informatora Przemysłowego, przez nadsyłanie rzeczowych, aktualnych materiałów do druku, a dalej utrzymywanie stałego żywego kontaktu z przedsiębiorstwami z poszczególnych dziedzin życia przemysłowego i gospodarczego, pozwoli utrzymać na poziomie wartość drukowanego w Śląskim Informatorze Przemysłowym materiału.

Nowe czasopismo, rozchodzące się na całą Polskę, będzie informować pozostałe dzielnice kraju o rytmie pracy i jej efektach w najrozleglejszym, najbogatszym, o największym skupisku ludzkim, ośrodku przemysłowym, jakim jest Śląsk.

Komitet Redakcyjny.

Narady Wytwórcze

Okólnikiem Min. Przemysłu nr. 227 z dnia 22. stycznia 1946 r. ob. minister Hilary Minc powołał do życia Narady Wytwórcze w zakładach pracy, celem bieżącej zbiorowej kontroli i usprawnienia wykonania planu pracy zakreślonego na rok 1946.

Na porządku dziennym Narad Wytwórczych mogą być stawiane następujące sprawy: Plan operacyjny i sposób jego realizacji, sprawozdanie dyrektorów lub

kierowników wydziału z wykonywania planu i analiza przyczyn odchylenia faktycznego od planu, sprawa racjonalnego zużytkowania surowców, materiałów, narzędzi i t. p., sprawa ulepszenia jakości produkcji, podniesienia poziomu wydajności pracy, racjonalizacji techniki bezpieczeństwa, stanu sanitarnego fabryki, higieny pracy, sprawy kulturalno-oświatowe i obyczajowe, sprawy organizacji pracy i wymiana doświadczeń i osiągnięć między przodującymi pracownikami.

Okólnik wyczerpuje całość zagadnienia i określa tryb pracy Narad Wytwórczych.

Inż. H. Łapiński

Znaczenie przemysłu śląskiego w ogólnym gospodarstwie Polski

(St. H.) Jest rzeczą powszechnie znaną, że zarówno w Polsce przedwojennej, jak i obecnie, Śląsk Górny jest najbardziej uprzemysłowioną dzielnicą kraju. Tutaj mamy nasze główne naturalne bogactwo narodowe — węgiel, tutaj — w pobliżu bazy węglowej — znajduje się nasz przemysł hutniczy, dostarczający żelaza i stali na potrzeby gospodarki narodowej, bezpośrednio w formie konstrukcji mostowych, zestawów kołowych, szyn itp., względnie pośrednio, dostarczając innym przemysłom półfabrykatów i produktów gotowych, które są wyjściowymi materiałami dla tych przemysłów w ich produkcji. Tutaj — na Śląsku — znajduje się nasz bogaty przemysł cynkowy, który w okresie przedwojennym, po pokry-

ciu potrzeb krajowych, mógł eksportować 70% swej produkcji na rynki międzynarodowe, dochodząc do najbardziej odległych zamorskich krajów.

Jeżeli znaczenie przemysłu śląskiego dla naszego życia gospodarczego w okresie przedwojennym było bardzo duże, to obecnie jeszcze bardziej ono wzrosło. Nastąpiło to z dwóch przyczyn. Przedewszystkiem wzrósł potencjał przemysłowy Górnego Śląska przez złączenie go w jedną całość po przyłączeniu Śląska Opolskiego. Polskie Zagłębie Śląskie w przedwojennych granicach dawało w 1938 r. ca 29 milionów ton węgla. W tym samym czasie na przyłączonym obecnie Śląsku Opolskim wydobyte wynosiło prawie 26 milionów ton. Porówna-

nie tych dwóch liczb mówi nam dokładnie, jak poważnymi możliwościami możemy dysponować dzisiaj, jeżeli chodzi o węgiel. Możemy go mieć dużo na wewnątrz potrzeby i dużo również na eksport. Zaznaczyć przy tym należy, że kopalnie opolskie są stosunkowo lepiej urządzone od pozostałych kopalń polskich i o wiele mniej zniszczone niemiecką rabunkową gospodarką wojenną. Węgiel jest zasadniczą bazą dla pozostałych naszych przemysłów, a przede wszystkim dla hutnictwa żelaznego, które, pozbawione bogatych rud krajowych, musi je sprowadzać z zagranicy, ale za to ma pod dostatkiem dobrego i taniego węgla.

Przemysł hutniczy, dzięki przyłączeniu Śląska Opolskiego, stanowiącego już dzisiaj nierozdzielny całość administracyjną i gospodarczą z przedwojennym polskim Śląskiem, również doznał poważnego wzmocnienia. W pełni uruchomiona huta „Julia” w Bobrku koło Bytomia sama może produkować surowki żelaznej jednej trzeciej tej ilości, jaką dawały przed wojną wszystkie polskie huty razem w całym kraju. Koksu chemicznego, benzolu, smoły i amoniaku nawet trzy czwarte.

Wreszcie trzeci przemysł, który przyjęliśmy również za podstawę naszych rozważań, a mianowicie cynkowy, zyskał w opolskich kopalniach rudy cynkowej samodzielność i wystarczającą podstawę surowcową dla swojej produkcji, niezależniąc się od dostaw zagranicznych, na które w 50% był skazany przed wojną.

Drugą przyczyną, dla której wzrosło znaczenie Śląska dla życia gospodarczego Polski, to fakt, że, o ile z pośród działań wojennych śląskie huty, fabryki i zakłady prze-

mysłowe wyszły na ogół bardzo szczęśliwie, to na innych ziemiach Polski przemysł uległ poważnym zniszczeniom, a miejscami nawet całkowitej ruinie. Dość wspomnieć, że Niemcy wywieźli całkowicie urządzenia hut w Starachowicach i Ostrowcu, zniszczyli bardzo poważnie zapowiadającą się Stalową Wolę, a znieśli z powierzchni ziemi bogaty przemysł metalowy w Warszawie i jej okolicy.

Te luki musi wypełnić wzmożoną produkcja zdewastowany przez gospodarkę niemiecką, ale nie zniszczony przemysł śląski. Zarówno te jego gałęzie, które wymieniliśmy, jak również i te, których w krótkim artykule wymienić i bodajby pobieżnie omówić nie sposób! Dla podkreślenia, jak poważne jeszcze są niewyszczególnione przez nas rodzaje przemysłu śląskiego, podamy tylko olbrzymią Państwową Fabrykę Mostów i Wagonów w Chorzowie.

Przed przemysłem śląskim stoi obecnie zadanie pokrycia nie tylko tych potrzeb, dla których służyła jego produkcja przedwojenna, ale wypełnienia luk, powstałych na skutek spowodowanych wojną zniszczeń w naszym potencjale przemysłowym. I nie tylko to! Przemysł śląski musi poważnie przyczynić się do odbudowy życia gospodarczego na ziemiach odzyskanych, a w pierwszym rzędzie na sąsiednim Śląsku Dolnym, posiadającym liczne i bogate przedsiębiorstwa, które należy uruchomić i odpowiednio je zagospodarować.

Śląsk zna swoją siłę gospodarczą, ale również rozumie swoje obowiązki. Świadczy o tym nie tylko oszałamiające tempo pracy, którą podjął, ale również i to dumne hasło, które rzucił: „Śląsk odbuduje Warszawę!”.

Wojewódzki Wydział Przemysłowy i jego zadania

Podstawą prawną istnienia Wojewódzkich Wydziałów Przemysłowych jest prawo przemysłowe, oparte na rozporządzeniu Prezydenta R. P. z dnia 9. 6. 1927 r., znowelizowanym ustawami z dnia 10. 3. 1934 r. i 8. 8. 1938 r. W myśl tego prawa (art. 132) wojewodowie są władzami przemysłowymi II instancji. Organem wykonyującym wynikające stąd funkcje jest Wydział Przemysłowy Urzędu Wojewódzkiego.

Władze przemysłowe wojewódzkie stanowią więc II i jednocześnie ostatnią instancję odwoławczą dla władz przemysłowych I instancji, nadto wydają zarządzenia i orzeczenia w tych sprawach, w których prawo decyzji jest im zastrzeżone. Z pośród tych ostatnich, jedną z najważniejszych jest zatwierdzenie projektów urządzeń większych zakładów przemysłowych.

Niezależnie jednak od czynności czysto administracyjnych, Wydziały Przemysłowe,

jako najwyższa władza przemysłowa w województwie, stanowią poniekąd ekspozyturę Ministerstwa Przemysłu. W związku z tym ramy ich działalności ustalane są nie tylko przez odnośne ustawy, ale bodaj przede wszystkim przez wymogi życiowe. Dlatego też zakres pracy Wydziałów Przemysłowych zależy zarówno od roli, jaką w danym województwie gra przemysł, jak i od inicjatywy ich kierownictwa. Wydział Przemysłowy, kierowany przez ludzi o szerokich horyzontach, może być ważkim i wielce dodatnim czynnikiem w życiu gospodarczym.

Już przed wojną Wojewódzki Wydział Przemysłowy w Katowicach miał szeroki program pracy w związku z dominującym stanowiskiem ówczesnego woj. śląskiego w dziedzinie przemysłowej. Obejmował więc program ten następujące zagadnienia: sytuację gospodarczą w województwie i po-

szczególnych gałęziach przemysłu, ich potrzeby, sprawy traktatów handlowych, taryf celnych, karteli, eksportu, importu, spraw dewizowych, bilansów handlowych i płatniczych, obrotu uszlachetniającego i premij wywozowych, pomocy kredytowej dla przemysłu i handlu, statystyki przemysłowej, elektryfikacji i gazyfikacji, pracy i płacy, izb gospodarczych, ruchu spółdzielczego, badania cen i koniunktur, przystosowania przemysłu do potrzeb obrony Państwa.

Wojna przekreśliła dawny program pracy Wydziału Przemysłowego, zniszczyła cały jego dorobek i zmusiła do rozpoczęcia pracy od podstaw. Jednocześnie najpilniejsze potrzeby odradzającego się życia gospodarczego narzuciły zakres pracy odmienny od dawnego i przerastający znacznie ramy sztywnych przepisów prawnych.

Pierwszym zadaniem Wydziału Przemysłowego w Katowicach, który powstał na początku lutego 1945 r., jeszcze pośród huku dział, było zabezpieczenie przemysłu, pozostawionego przez okupanta na pastwę losu, przed zniszczeniem i grabieżą oraz jego inwentaryzacja. Pracę tę o wielkim zasięgu wykonano przy współpracy grup operacyjnych, a zakończeniem jej było przekazanie zakładów przemysłowych Zjednoczonom, Dyrekcji Przemysłu Miejskowego, względnie dzierżawcom.

Drugim zadaniem było powołanie do życia administracji przemysłowej w postaci urzędów przemysłowych pierwszej instancji (starostwa powiatowe i miasta, wydzielone). Trudność zadania polegała na tym, że trzeba było tworzyć organizację przy pomocy ludzi niewyrobionych, na terenie częstokroć zdewastowanym i pozbawionym ludności, w specyficznych warunkach na ziemiach wyzwolonych. To też Wydział Przemysłowy stał się nie tylko, jak dawniej, instancją odwoławczą dla urzędów przemysłowych I instancji, ale z konieczności również ich instruktorem i patronem. Dziś sieć urzędów przemysłowych w postaci 32 referatów powiatowych i miejskich działa już sprawnie i jest w stanie obejmować coraz szerszy zakres pracy.

Dalszą czynnością o wielkiej doniosłości była kolonizacja przemysłowa, polegająca na zagospodarowaniu poniemieckich warsztatów pracy, przy pomocy elementu napływowego. Praca ta, wykonana przez Wydział Przemysłowy wspólnie z urzędami I instancji, przyczyniła się w znacznym stopniu do szybkiego uruchomienia przemysłu zarówno fabrycznego, jak i rzemieślniczego. To też dziś, zarówno na terenie dawnej Rzeczypospolitej, jak i na ziemiach odzyskanych, trudno by było znaleźć warsztat pracy duży, czy mały jeszcze nieuruchomiony lub nie przygotowywujący się do pracy.

Po dokonaniu tych trzech pionierskich prac, Wydział Przemysłowy wkracza stop-

niowo w okres pracy opartej na stałym programie, długodystansowym, jakkolwiek powstające w szybkim tempie reformy ustrojowe zmuszają częstokroć do jego zmian i przestawiania go na powstające wciąż nowe zagadnienia.

W obecnym stadium struktura Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego opiera się na okólniku Ministrów Przemysłu i Administracji Publicznej z dnia 2. 6. 1945 r., przystosowanym do nowego ustroju gospodarczego, w ramach którego przeważająca część dużych i średnich zakładów przemysłowych znajduje się pod zarządem państwowym.

W myśl tego okólnika Wydział Przemysłowy rozpada się na dwa działy o całkiem odrębnym charakterze, podlegające wspólnemu naczelnikowi Wydziału. Jeden z nich — Oddział Administracji Przemysłowej — na czele którego stoi zastępca naczelnika Wydziału, stanowi właściwy Wydział Przemysłowy, jako władzę przemysłową II instancji, drugi jest Dyrekcją Przemysłu Miejskowego, o której funkcjach wspomina osobny artykuł w tymże numerze „Biuletynu”. W ten sposób w ramach jednego Wydziału połączone są: właściwy urząd oraz zarząd skomercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego. Jako postać przybierze współdziałanie tych dwóch organizmów i podział pomiędzy nimi ogromnego programu pracy, okaże przyszłość. A program ten jest istotnie rozległy. Wszakże przemysł miejscowy obejmuje blisko pół tysiąca zakładów przemysłowych, podczas, gdy przed Oddziałem Administracji Przemysłowej stoją coraz to nowe zagadnienia, które tylko stopniowo będzie on w stanie opracować należycie.

Szkieletem tej pracy są, zgodnie ze statutem organizacyjnym, następujące referaty Oddziału Administracji Przemysłowej: prawny (ustawodawstwo przemysłowe i pokrewne), odwoławczy (orzecznictwo drugiej instancji), techniczny (badanie projektów zakładów przemysłowych), inspekcyjny (inspekcje zakładów), nadzorczy (nadzór nad urzędami I instancji), uprawnień (koncesje i t. p.), rzemiosła, organizacji gospodarczych, badania koniunktur i cen, statystyki przemysłowej, dzierżaw i reprivatyzacji, kotłów i zbiorników, prac i płac.

Organizacja Dyrekcji Przemysłu Miejskowego zbliżona jest do normalnej struktury przedsiębiorstwa przemysłowego, a więc dzieli się na oddziały: branżowy (kierujący poszczególnymi grupami zakładów, podległych Dyrekcji), ekonomiczny oraz zaopatrzenia i zbytu.

Wiele jeszcze będzie potrzeba inicjatywy i zgodnego wysiłku ludzi dobrej woli, zanim Wydział Przemysłowy spełni wszystkie swe zadania z pożytkiem dla odrodzonego ojczyźnego przemysłu.

Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejscowego

Zagadnienie przemysłu miejscowego na terenie Województwa Śląsko-Dąbrowskiego ma zupełnie inny charakter, aniżeli na innych terenach centralnej Polski.

Tutaj przemysł ten bodaj że najściślej współpracuje z ciężkim przemysłem, wykonując dlań cały szereg prac, ściśle związanych z możliwościami: odbudowy, rozbudowy i zwiększenia produkcji ciężkiego przemysłu. Wykonując te pomocnicze prace dla przemysłu kluczowego — przemysłu miejscowego ułatwia w wielkim stopniu osiągnięcie wytycznych ogólnych zadań naszej gospodarki państwowej, umożliwiając zwiększenie wydajności naszej produkcji dużo ponad przewidziane i planowane normy. Zadanie przemysłu miejscowego jest wielkie i ważne, choć w wielu wypadkach przemysł ten jest niedoceniony i traktowany po macoszemu. Obok tego przemysłu — ściśle związanego z przemysłem kluczowym jest cały szereg zakładów wytwórczych o bardzo urozmaiconej produkcji. Nie ma bodaj gałęzi przemysłu drobnego, któraby nie była reprezentowana na terenie tutejszego Województwa. Celem skoordynowania planowej gospodarki pracy tworzone są na zasadzie zarządzenia właściwego Wojewody Zjednoczenia Branżowe, którym statuty nadaje Minister Przemysłu na wniosek Wojewody.

Po całym szeregu wstępnych prac organizacyjnych w dniu 1 sierpnia 1945 r. powstała przy Wydziale Przemysłowym Urzędu Województwa Śląsko-Dąbrowskiego — Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejscowego, rozpoczynając lustrację zakładów przemysłowych, które ze względu na swój charakter w myśl okólnika Min. Administracji Publicznej i Ministra Przemysłu zaliczono do „Przemysłu Miejscowego”.

Do dnia 31. XII. 1945 r. ujęto w ewidencji 760 zakładów przemysłowych różnych branż. Skontrolowano 470 zakładów, pozostałe do przeprowadzenia inspekcji 290, z których większość znajduje się na Śląsku Opolskim.

Z 470 skontrolowanych zakładów — 271 podporządkowano Wojewódzkiej Dyrekcji. W wymienionej liczbie 271 zakładów wyróżniono następujące grupy branżowe:

1. Wojewódzkie Zjednoczenie Przemysłu Metalowego 85 zakładów
2. Wojewódzkie Zjednoczenie Przemysłu Drzewnego 48 zakładów
3. Zrzeszenie Pralni Chemicznych 22 zakłady
4. W grupie chemicznej 9 zakładów
5. W grupie galanteryjnej 8 zakładów
6. W grupie instalacyjno-elektrycznej 20 zakładów
7. W grupie włókienniczo-skórzanej 16 zakładów
8. W grupie papierniczej 13 zakładów
9. W grupie budowlano-ceramicznej 50 za-

kładów. Razem 271 zakładów.

Pozostałe z liczby 470 przedsiębiorstw — 199 znajdują się pod zarządem Tymczasowego Zarządu Państwowego i przeznaczone zostały na wydzierżawienie.

Obecnie toczą się pertraktacje o zwrot 44 przedsiębiorstw z poszczególnymi Zjednoczeniami branżowymi, które w swych pierwszych poczynaniach organizacyjnych w terenie objęły cały szereg zakładów, które ze względu na charakter i rodzaj swej wytwórczości powinny podlegać Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu Miejscowego.

Stan zatrudnienia w zakładach należących do Wojewódzkiej Dyrekcji wynosi około 7.000 pracowników — przeciętnie na zakład 75 osób. Placę według stawek obowiązujących. Dyrekcja stara się rozwinąć kwestję zaprowiantowania dokonywanego narazie we własnym zakresie przez poszczególne zakłady pracy.

W trakcie organizacji znajduje się Centrala Zaopatrzenia i Zbytu, posiadająca już 10 składów z niewielkim jeszcze kapitałem obrotowym.

Z dniem 1 stycznia 1945 r. wprowadzono w zakładach pracy planowanie produkcji.

Dyrekcja Przemysłu Miejscowego i Wojewódzki Wydział Przemysłowy pod kierownictwem swego dyrektora inż. E. Góreckiego czynią usilne starania, aby produkcję tych zakładów postawić na poziomie, który pokrywałby zapotrzebowania miejscowego rynku.

Ze względu na ogólne zniszczenie, społeczeństwo odczuwa olbrzymi brak zasadniczych artykułów gospodarczych. Wiele artykułów pomocniczych dla ciężkiego przemysłu sprowadziliśmy w okresie przedwojennym z zagranicy. Dzisiaj z powodu trudności stajemy nieraz przed zagadnieniami — zdawałoby się — nie do rozwiązania. I tu rola przemysłu miejscowego jest ważna, bo dzięki ofiarnej pracy, inicjatywie i dalekowzroczności rzemieślników, techników i inżynierów, zatrudnionych w przemyśle miejscowym, przystępujemy do rozwiązania tych zagadnień w swoim własnym zakresie. W wielu wypadkach osiągnięto zadawałobyce wyniki. Dzięki swym robotnikom i inżynierom przemysł miejscowy da duży wkład w odbudowie zniszczonego przemysłu polskiego.

Sprawozdanie

Magazynu towarów premiowych Woj. Dyr. Przem. Miejscowego

Katowice, 3-go maja 34.

W okresie od dnia 3-go stycznia 1945 r. do 31-go stycznia 1946 r. otrzymało premie: 86 fabryk dla 1.626 osób — razem za zł. 484.200 urzędnicy z Wydziału Przemysłowego 52 osób razem za zł. 28.080

pracownicy Zjednoczenia Przem. Drzewnego 8 osób razem za zł.	4.320
pracownicy Woj. Dyrekcji Przemysłu Miejscowego- 5 osób razem za zł.	2.700
Pracownicy Zjednoczenia Przemysłu Metalowego 14 osób razem za zł.	7.560
Razem 1.705 osób razem za zł.	526.860

Zarezerwowano dalsze premie dla fabryk należących do Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu Miejscowego.

Branża metalowa

Prace organizacyjne grupy metalowej — noszącej oficjalnie nazwę Śląsko-Dąbrowskie Zjednoczenie Przemysłu Metalowego i wchodzące w skład Wojewódzkiej Dyrekcji i ustalenie pewnych norm, które pokry-

Zakłady objęte tą branżą ruszyły już do pracy, mimo ciężkiego zdemontowania, trudności w zdobyciu surowca, narzędzi, a przede wszystkim braku fachowców.

Przemysł ten ze względu na swój charakter stanowi poważną podbudowę dla wielkiego przemysłu, a jednocześnie cały wysiłek Dyrekcji Przemysłu Miejscowego skierowuje się na podniesienie stopnia produkcji, ustalenie pewnych norm, które pokrywałyby zapotrzebowanie wewnętrzne terytorium województwa, a — w miarę nasycenia rynku lokalnego — również zapotrzebowanie rynku krajowego.

Grupa metalowa obejmuje około 80 zakładów, które ze względu na rodzaj produkcji rozdzielono na 7 działów:

1. warsztaty mechaniczne:
 - a) fabryki maszyn,
 - b) „ konstrukcyj żelaznych,
 - c) „ sprężyn i resorów,
2. fabryki wyrobów drucianych i blaszanych,
3. „ artykułów budowlanych i armatur,
4. „ narzędzi,
5. „ artykułów gospodarstwa domowego,
6. „ artykułów różnych,
7. odlewnie.

Przeprowadzono inspekcję w 149 zakładach, celem ewentualnego zaszeregowania do poszczególnych kategorii. Inspektorzy grupy metalowej pozostają w bezpośrednim kontakcie z pełnomocnikami zakładów (liczba inspekcji bieżących 63). Administrowanie odbywa się również za pomocą rozsyłania zarządzeń-okólników, odnoszących się do spraw administracyjnych, technicznych, finansowych. Do zakresu działania Śląsko-Dąbrowskiego Zjednoczenia Przemysłu Metalowego — należy opiniowanie zapotrzebowania zakładów na surowce i materiały pomocnicze.

W chwili obecnej przeprowadzana jest lustracja zakładów na ziemiach odzyskanych, przypuszczać należy, że liczba przedsiębiorstw w ciągu najbliższych tygodni niewątpliwie ulegnie powiększeniu.

W zlustrowanych przedsiębiorstwach w miarę potrzeby dokonują się zmiany personalne w obsadzie pełnomocników.

Na podstawie nadsyłanego przez poszczególne zakłady materiału cyłowego, przeprowadzono planowanie produkcji na I kwartał 1946 r. Chcąc usprawnić zaopatrywanie jednostek przemysłowych, przewiduje się utworzenie w ramach grupy metalowej Oddziału Zaopatrzenia i Zbytu.

Mimo, że okres istnienia tej grupy jest stosunkowo krótki, wystarano się już o towary tekstylne, które zostały rozdzielone w postaci płatnych premii dla pracowników poszczególnych zakładów.

W załatwieniu bieżących spraw opiniowano również wnioski o kredyt dla celów obrotowych. W toku są starania o kredyt inwestycyjny, średnioterminowy w Departamencie Przemysłu Miejscowego w Warszawie.

Branża włókienniczo-skórzana

Branża włókienniczo-skórzana, jak już podano w komunikacie Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu Miejscowego, obejmuje 16 zakładów, a mianowicie:

1. Polfa — Fabryka Waty i Środków Opatrunkowych — Czechowice
2. Michnik Antoni — Wyrób Sukna — Bielsko, Partyzantów 29a.
3. Pierwsza Będzińska Wytwórnia Bielizny — Będzin, Modrzejowska 15
4. Mechaniczna fabryka wyrobów powroźniczych — Będzin, Sielecka 9
5. Wilhelm Smolin — Przewijalnie — Katowice, Plebiscytowa 1—3
6. Carpet — Fabryka Dywanów — Bielsko, Karola Miarki 11
7. Kupke — Trykotarze — Skoczów, Podkiepie (baraki)
8. Girdwojnowa — Trykotarze — Skoczów, Cieszyńska 297
9. Maria Kulpe — Wytwórnia Torebek Damskich — Sosnowiec, Targowa 3
10. Stein — Mechaniczne Warsztaty Obuwia — Katowice, Drzymały 5
11. Wytwórnia Torebek Damskich i Teczek — Będzin, Modrzejowska 64
12. Emka — Mechaniczna fabryka obuwia — Katowice, Zabrska 11
13. Teda — Mechaniczna fabryka obuwia — Katowice II, Czarnieckiego 15
14. Pracownia rymarska — Katowice, Szkolna 8
15. Zakłady garbarskie i galanteria skórzana — Cieszyn, Przykopa 28 i Barty 3

16. Ludwik — Warsztat Wyrobów Skórzanych i Galanteria — Sosnowiec, Małachowskiego 20.

Proces przejmowania zakładów przez Wojewódzką Dyрекję Przemysłu Miejscowego trwa dalej.

Wyszczególnione zakłady przemysłowe mają niejednokrotnie duże braki w maszynach produkcyjnych i surowcach, stąd trudno jeszcze ustalić wysokość produkcji, czy zaplanowania jej według stawianych zadań. W dotychczasowej produkcji otrzymano

900 kg waty hydroskopiijnej
300 kg waty szpitalnej
40.000 m gazy hydroskopiijnej.
960 szt. bielizny meskiej
60 ton wyrobów konopnych
45 ton wyrobów papierowych
2.790 kg. trykotarzy
1.500 szt. teczek, chlebaków
6.900 kg. wygarbowanej skóry
100 m dwanów
120 m sukna.

Cyfry te podają dotychczasowe osiągnięcie wymienionych zakładów w IV kwartale 1945 r., w warunkach ciężkich i w okresie prac organizacyjnych.

Należy się liczyć z poważnym wzrostem produkcji w następnych kwartałach, po otrzymaniu zapotrzebowanych artykułów.

Sprzedaż wyprodukowanych artykułów odbywa się mniej więcej w 20% po cenach sztywnych, reszta po cenach komercyjnych, względnie rynkowych. Ceny komercyjne i rynkowe umożliwiają składom lepsze zorganizowanie warunków pracy.

Połdn. Zjedn. Przemysłu Cukierniczego w Zabrze

Po kilku miesiącach żmudnej i odpowiedzialnej pracy, dzięki przedsiębiorczości i inicjatywie zarządu jak i poszczególnych kierowników w terenie, należy zawdzięczać uruchomienie zniszczonych i zdemontowanych 15 fabryk wyrabiających różne rodzaje cukierków: twarde, zwykłe, nadziewane, pomadki i wyroby mączne, jak: pierniki, sucharki, makaron, a w najbliższej przyszłości nawet czekoladę. Produkcja, jak widzimy, jest wielce urozmaicona.

Dowodem większego zainteresowania społeczeństwa i rozwoju tej gałęzi przemysłu jest uruchomienie przez Południowe Zjednoczenie Przemysłu Cukierniczego na Dolnym Śląsku we Wrocławiu, delegatury oraz dużej fabryki w Brzegu, której możliwość wytwórcza dochodzi do 2 t. dziennie.

Właściwy rozwój fabryk nastąpił od grudnia 1945. Wykonano 288.13 ton, co stanowi średnio 86,44%, osiągając w niektórych działach produkcji np. cukierków twardych 288,92%, natomiast pierników już 40,84, a sucharków nawet tylko 16,68%; ten niski procent tłumaczy się jedynie bardzo ciężką sy-

Branża Instalacyjno-elektryczna

Przewyciężając trudności komunikacyjne, dokonano dalszych lustracji zakładów branży elektrotechnicznej.

Dyrekcja Przemysłu Miejscowego obejmuje już 20 zakładów elektrycznych, z czego 13 zostało włączonych jeszcze w 1945 r.

Obecnie dokonuje się przeglądu zakładów na terenie Opola, skąd brak jeszcze dokładnych danych.

Branża papierowa

Do branży papierniczej należą narazie 3 fabryki: „Barbara” i „Papyrus” w Tarnowskich Górach oraz fabryka w Poraju k/Częstochowy. Pozostałe fabryki, a mianowicie w Gliwicach, Niedarach, Blachowni, Ścieralnia w Niedarach, Klonowska fabryka tektury, Głucholazka fabryka celulozy i papieru, Rudawska fabryka papieru, Dłużnicka fabryka tektury, Kozielnicka (Koźle) fabryka celulozy i papieru, Raciborska fabryka papieru, Opolska fabryka ustników do cygar i fabryka koperi w Groszowicach, należą do Centralnego Zarządu Przemysłu Papierniczego w Łodzi, który skolei przydzielił je do Małopolskiego Zjednoczenia przetworów papierniczych w Krakowie.

Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejscowego czyni starania w Departamencie Przemysłu Miejscowego w Warszawie o ostateczne włączenie wyżej wymienionych fabryk, nad którymi zresztą Wojewódzka Dyrekcja rozłożyła opiekę już w sierpniu 1945 r.

tuacją na rynku mącznym, gdzie napotyka się na wielkie trudności w jej utrzymaniu, gdyż dekret zabrania wyrobu 50% mąki.

W ogólnopolskiej skali Południowe Zjednoczenie posiada poważny swój wkład w postaci 25% ogólnej produkcji, przyczem na poszczególne działy przypada:

pomadki 35% — 524 tony
czekolada 10% — 240 tony

W wyrobach cukierniczo - mącznych —50% (pierniki, herbatniki, sucharki), Makaron —20% —2.000 ton.

Ostatni przydział w ilości 14 wagonów ziarna kakaowego daje przypuszczać, że w najbliższym czasie na rynku cena czekolady obniży się i stanie się przystępną dla możliwości przeciętnego obywatela.

W pięciu fabrykach przygotowano już urządzenia do produkcji czekolady, w tej chwili 4 są już czynne, przygotowano także do uruchomienia oddział wafłowy w fabryce „Olza” — Cieszyn. W styczniu br. podjęto również pracę w fabryce makaronu „Konieczynka” w Świętochłowicach.

Produkcja w miesiącu styczniu wygląda następująco:

Cukierków twardych I gat.	28.449
Cukierków twardych II gat.	79.280
nadziewanych	30.647
mlecznych	3.393
pomadek	27.323
pierników	26.417
sucharków	2.600
makaronu	90.704 kg.

Razem 283.813 kg.

Kwestią wprowadzenia wytworów i ich sprzedaży po cenach fabrycznych zajmuje się zorganizowana w Zabrze, ul. Wolności 293 Centrala Zbytu, która posiada bogaty asortyment towarów i prowadzi sprzedaż detaliczną i hurtową, poczynsz już od 2 kg.

Osiągnięte zyski są odprowadzane do Skarbu Państwa za pośrednictwem Ministerstwa Aprowizacji.

Mimo, że Zjednoczenie uruchomiło 15 zakładów pracy, ma ciągle jeszcze cały szereg trudności do pokonania w zdobywaniu części zdemontowanych maszyn, pasów, surowca. I tak np. syrop sprowadza się aż z poznańskiego i kieleckiego.

Zarząd Zjednoczenia utrzymuje kontakt z terenem nie tylko za pośrednictwem okolicznych inspekcji w poszczególnych fabrykach, ale i przez urządzanie wspólnych odpraw kierowników zakładów, na których omawia się wyniki prac, zamierzenia na przyszłość i sprawy wewnętrzne.

Zjednoczenie wraz z zakładami pracy zatrudnia

541 pracowników fizycznych

70 administracyjnych

51 inż.-techników.

Razem 662 osoby, w tym około 50% kobiet. Dla pracowników zorganizowano stołówki, pozatym czynione są starania w terenie, aby

zaopatrzyć wszystkich w żywność po niższych cenach.

Przystąpiono do organizacji życia kulturalnego przez zakładanie świetlic zaopatrzonych w pisma, radio i t. p.

Przy większych zakładach powstają Rady Zakładowe. Tymczasem załogi delegowały z pomiędzy siebie pracowników w celu współpracy z kierownictwem.

Zamieszczony poniżej spis zakładów da rzut oka na rozmieszczenie ich na terenie Śląsko-Dąbrowskim.

- 1) Gliwice, Gliwice, Tarnogórska 15, tel. 48-46
- 2) Hanka, Siemianowice, Dworcowa 2 tel. 232-30
- 3) Ślązak, Raciborz, 3-go Maja 36, tel. 23
- 4) Delta, Cieszyn, — tel. 12-77
- 5) Nysa, Nysa, Wojska Polskiego 53 tel. 412 1256
- 6) Piast, Głogówek, Kościuszki 20—22 tel. 32
- 7) Gwiazdka, Katowice-Wielowiec, Stalina 5 — tel. 303-37
- 8) Halina, Chorzów, Katowicka 47a tel. 412-95
- 9) Gornik, Rybnik, 3-go Maja 4,
- 10) Delicja, Bielsko, Batorego 6 — tel. 12-81
- 11) Zechna, Świętochłowice, K. Miarki 9 tel. 404-22
- 12) Opolanka, Opole, Rybacka 2 — tel. 1-96
- 13) Olza, Cieszyn, Liburnia 15 — tel. 12-93
- 14) Konieczynka, Świętochłowice, Kolejowa 4 tel. 408-60
- 15) Pszczółka, Będzin, Kościuszki 92 tel. 71-812

Dolny Śląsk

- 1) Fabryka „Piastun” — Brzeg

Mgr. A. Gorywoda.

Sytuacja i niektóre rezultaty pracy samorządu gospodarczego rzemiosła w Woj. Śląsko-Dąbrowskim

Istotną treścią ruchu rewolucyjnego społeczno-gospodarczego, wyzwolonego po zakończeniu długoletniej okupacji niemieckiej, była wyraźna i bezkompromisowa tendencja do wyeliminowania błędów ustroju kapitalistycznego. Rzecz jasna, że tendencja ta, podtrzymana, również przez jednostki mało obeznane z dawnym ustrojem i niebędące w stanie zdać sobie sprawę z istoty potrzebnej i zamierzanej reformy, a zwłaszcza jej zakresu, często była wyrażana nieścisłe. Skutkiem tego powstało wiele nieporozumień. Jednym z nich było, niejednokrotnie nawet przez większe polityczne i społeczne aktywne grupy wyrażane, żądanie upaństwowienia w imię walki z wielkim kapitałem — drobnych zakładów przemysłowych, w tym także warsztatów rzemieślniczych.

Nieporozumienia były liczne i groźne, zwłaszcza tuż po zakończeniu okupacji. Kwestionowano nawet celowość wskrzeszenia i dopuszczenia do działalności takiej instytucji, jak samorząd rzemieślniczy.

Na szczęście nie trudno było o argumenty, wyjaśniające te nieporozumienia. Wielką rolę wyjaśniającą odegrało tu stanowisko Ministerstwa Przemysłu i władz jamu podległych, które tych wątpliwości wogóle nie okazywało i od samego początku czyniło wszystko, by wskrzesić i rozwinąć rzemiosło, a co za tym idzie także samorząd rzemieślniczy.

Zasadnicze znaczenie miało uznanie przepisów przedwojennego prawa wojennego, jako przepisów obowiązujących. Rzemiosło zyskało przez to kompletną podstawę pra-

wną, wypróbowaną już przez długoletnie doświadczenie. Przejęcie tych przepisów możliwe było dzięki temu, że prawo przenysłowe (rozp. Prez. R.P. z dnia 7. 6. 1927 r.) kilkakrotnie znowelizowane, ostatnio nowelą z dnia 8. 8. 1933, jest w gruncie rzeczy prawem na wskroś demokratycznym, co znajduje swój niedwuznaczny wyraz nawet w tak dalece zreglamentowanej dziedzinie, jak w rzemiośle.

Na demokratycznych podstawach oparte są cechy i związki cechowe (stanowiące podbudowę samorządu gospodarczego), jak również, stojąca na czele samorządu, Izba Rzemieślnicza, bo decyzje we wszystkich ważniejszych sprawach (powołanie władz, ustalenie budżetu, plany działania i t. p.) dochodzą do skutku w drodze głosowania często tajnego, przyczem większość decyduje.

Zadaniem cechów i związków cechów jest obrona interesów gospodarczych i kulturalnych, a zadaniem Izby reprezentacja interesów gospodarczych i zawodowych rzemieślników.

Izba jest głównie organem opiniodawczym, nawet, według przepisów rozp. Prez. R.P. z dnia 27. 10. 1933 była wyłącznie organem opiniodawczym z pewnymi zadaniami administracyjno prawnymi i społeczno-organizacyjnymi.

Ostatnia, dziś obowiązująca ustawa o Izbach Rzemieślniczych z dn. 19. 7. 1939, dała Izbowi prawo do samodzielnej działalności gospodarczej (co w zasadzie uważać należy za wielki błąd).

Władzami Izby są: Rada Izby, która jest organem uchwalającym, oraz Zarząd Izby, jako organ wykonawczy łącznie z Dyrektorem Izby, pochodzącym, jak poprzednie organy, z wyboru.

Rada Izby Rzemieślniczej w Katowicach składała się przed wojną z 20-tu radców, z których 12-tu było wybranych przez rzemieślników, a 8-miu mianowanych przez Ministra Przemysłu i Handlu. Okręg działalności Izby obejmował przed wojną i na początku odzyskania niepodległości obszar dawnego Województwa Śląskiego. Przez włączenie Zagłębia Dobrowskiego i powiatów odzyskanego Śląska opolskiego do Województwa Śląsko-Dobrowskiego, obszar działania Izby został automatycznie powiększony. Jest rzeczą jasną, że Izba, która wznowiła swoją działalność przerwaną przez okupację, już dnia 30. 1. 1945 nie mogła oprzeć się na dawnych władzach, które były zdekompletowane. Aby umożliwić statutową działalność Izby, Ministerstwo Przemysłu, jako władza nadzorcza nad Izbą, powołało już 8. 2. 1945 w porozumieniu z władzami wojewódzkimi Tymczasowy Zarząd Izby z prezesem, mistrzem ślusarskim Pojda, na czele oraz dyrektora Izby.

Tymczasowemu Zarządowi przysługują uprawnienia tak Rady jak i Zarządu Izby, co w znacznym stopniu ułatwiło na początku działalność organizacyjną Izby. Na samym początku Izba znalazła się w trudnościach finansowych. Zdewastowane były całkowicie organizacje rzemieślnicze, jak i po większej części warsztaty rzemieślnicze. Rzemiosło było prawie całkiem zniszczone personalnie i materialnie.

Od takiego stanu rozpoczęła się odbudowa rzemiosła, przy której reaktywowane stopniowo cechy razem z Izbą Rzemieślniczą oraz władzami przemysłowymi odegrały znaczną rolę. Do końca 1945 r. powstało 207 cechów rzemieślniczych oraz 21 związków cechowych, z czego na Śląsk Opolski przypada 54, na Zagłębie Dobrowskie 33, pozostałe — na Województwo Śląsko-Dobrowskie.

Wielkie zaległości pozostawiła administracja niemiecka w dziedzinie kwalifikacji rzemieślników-Polaków, których w latach okupacji nie dopuszczano zasadniczo do rzemiosła i egzaminów rzemieślniczych. Stąd też liczba zgłaszających się obecnie kandydatów jest niewspółmiernie wielka.

Warunki dopuszczenia do egzaminów zostały, na skutek ulgowych przepisów, wydanych po wojnie, złagodzone, zwłaszcza w stosunku do kandydatów starszych, co także wpływa na zwiększenie liczby kandydatów i fachowców, dziś tak bardzo potrzebnych.

Poziom fachowy i ogólny kandydatów jest, rzecz jasna, na ogół słaby po tak długim okresie wojny. Podniesienie tego poziomu, to główne zadanie Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego, który to zadanie jednakże będzie mógł spełnić dopiero po przeprowadzeniu gruntownej reorganizacji, która jest w toku.

W celu zachęcenia kandydatów do egzaminów, do pogłębienia swej wiedzy i podniesienia fachowości, Izba ustanowiła nagrody w kwocie 10 tys. zł. za najlepsze sztuki mistrzowskie i czeladnicze, wykonane w ciągu 1945 r.

Chcąc ułatwić kandydatom samodzielne przygotowanie się do egzaminów, Izba poparła finansowo akcję wydawniczą podręczników dla najważniejszych przedmiotów i zawodów. Poza tym Izba wydała statut wzorowy dla cechów, który ma szczególne znaczenie dla nowopowstałych na Śląsku Opolskim oraz regulaminy dla komisji egzaminujących czeladniczych i mistrzowskich, jak również liczne wzory i druki, potrzebne cechom.

Do osiągnięcia organizacyjnych Izby należy również zaliczyć stworzenie Ekspozytur Izby, a mianowicie w Sosnowcu dla lepszej obsługi Zagłębia Dobrowskiego oraz w Opolu dla wieści oddalonych od Katowic powiatów Śląska Opolskiego.

Wiele też pracy Izba poświęciła informowaniu, kwalifikowaniu i kierowaniu w porozumieniu z zainteresowanymi instytucjami tych rzemieślników, którzy zamierzali osiedlić się na ziemiach odzyskanych. Chodziło tu w dużej mierze o repatriantów, przybywających prawie zawsze bez dokumentów, którym te dokumenty należało wystawić na podstawie specjalnie uproszczonej procedury.

Już w roku ubiegłym Izba zdążyła zainteresować się przemysłem ludowym, w tym również jego dorobkiem artystycznym. Najciekawszym pod tym względem jest może rzeźbiarstwo w węglu, które ma na Śląsku sporą garstkę przedstawicieli i pewną tradycję. Rozwój hamowany jest głównie przez trudności zbytu, które Izba zamierza usunąć przez zorganizowanie szerszych warstw rzeźbiarzy, przy pomocy odpowiedniej propagandy i pomocy centralnych.

Trudniejszą jeszcze, niż na polu organizacyjnym, społecznym i administracyjnym, była praca Izby na polu czysto gospodarczym. Tu rzemiosło napotykało głównie na dwie przeszkody, a mianowicie brak kredytu i brak surowców.

Rzemiosło zdołało uzyskać dla pilnych celów produkcyjnych jedynie 2.800.000 zł. kredytu, który rozproszony jest przy pomocy Izby Rzemieślniczej i cechów. Ostatnio powstała w Katowicach spółdzielnia kredytowa rzemiosła dla zapewnienia lepszej obsługi kredytowej rzemiosła.

Brak surowców jest największą przeszkodą dla rozwoju rzemiosła. Zdając sobie sprawę z tego, że wielkie Zjednoczenia producentów surowców wiecej będą skłonne rozmawiać z większymi klientami, niż z drobnymi warsztatami rzemieślniczymi, rzemiosło zaczyna tworzyć spółdzielnie głównie surowcowo-handlowe. Dotąd utworzono 20 takich spółdzielni, z których ledwie kilka zdołało już rozwinąć i taką działalność. Nie ulega jednak wątpliwości, że wszelkie przeszkody, jakie dziś jeszcze utrudniają dopływ surowca do rzemiosła, muszą być wkrótce usunięte.

Przedewszystkim zaś rzemiosło musi znaleźć drogę bezpośrednią do producenta surowca i wyeliminowania anonimowego spekulanta-pośrednika, który, jak dotąd nakłada ogromny haracz na surowce, nim do odstąpi słabemu gospodarczo warsztatowi rzemieślniczemu.

Przeciwko rzemieślnikowi, który przeważnie pobiera jedynie godziwą zapłatę za ucz-

ciwą pracę, przeważnie mniejszą, jeśli chodzi o wartość realną niż przed wojną, kierując się potem zarzuty zbyt wysokich cen. Klient-rzemieślnik nie zna prawdy i nie wie, że rzemieślnik zmuszony jest realizować zysk spekulacyjny surowca, zysk, który bynajmniej nie idzie do kieszeni rzemieślnika. Wyeliminowanie tej spekulacji i dostarczenie rzemieślnikowi surowców po godziwych cenach umożliwi taniej produkcję wyrobów rzemieślniczych i korzystanie z usług rzemieślnika robotnikowi i chłopu, a rzemieślnika uwolni od niesprawiedliwych zarzutów.

Nie ulega wątpliwości, że obok wielkiego przemysłu również rzemiosło, które przed wojną liczyło na Śląsku 15.000 warsztatów i 36.000 osób zatrudnionych (w górnictwie wtedy zatrudnionych było 52.000, a w hutnictwie 28.000) i które, przez dołączenie Zagłębia Dąbrowskiego i Śląska Opolskiego, na których to terenach istniało przed wojną 4.000 względnie 21.000 warsztatów, zostało poważnie wzmocnione (do liczby 20.000 warsztatów i około 100 tys. zatrudnionych) zostanie, zwłaszcza po ostatnich pociągnięciach prawodawczych, szybko odbudowane i zajmie w życiu gospodarczo-społecznym Woj. Śląsk-Dąbr. bardzo poważną pozycję.

Kataster firm handlowych Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach.

Wobec pewnej stabilizacji w dziedzinie uruchamiania przedsiębiorstw handlowych w województwie śląsko-dąbrowskim, przystępuje Izba Przemysłowo-Handlowa w Katowicach do założenia dokładnego katastru firm handlowych swego okręgu. W celu zebrania odpowiednich materiałów katastralnych, przeprowadzona będzie w całym województwie przymusowa rejestracja przedsiębiorstw handlowych w okresie między 1 marca a 15 marca br. Arkusze rejestracyjne nabyć można zarówno w biurze Izby w Katowicach, jak też w jej ekspozyturze w Białymostku, ul. Piłsudskiego 4, względnie delegaturze Izby w Opolu, ul. Kołłątaja 8. Również placówki lokalne Stowarzyszeń Kupców i Oddziały Związku Restauratorów na prowincji zostaną wciągnięte do akcji rejestracyjnej i będą zarówno sprzedawały kwestionariusze rejestracyjne, jak też odbierały je celem wysyłki do Izby po dokonanej rejestracji. Na podstawie tak zebranych materiałów rejestracyjnych, zostanie sporządzona nowa kartoteka firm handlowych całego okręgu Izby.

J. Z.

Zaliczki miesięczne na podatek obrotowy i dochodowy

Rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20. 1. 1946 r. w sprawie wykonania dekretu; z dnia 21. 12. 1945 r. o podatku obrotowym i z dnia 8. 1. 1946 r. o podatku dochodowym wprowadziły zmianę terminów płatności zaliczek zarówno na podatek obrotowy jak i docho-

dowy. Zaliczki są płatne do dnia 15 następnego miesiąca po miesiącu, w którym osiągnięto obrót i dochód. Licząc się z możliwością, że zmiana terminu płatności zaliczek może nie dojść do wiadomości podatników, Ministerstwo Skarbu odroczyło w drodze wyjątku termin

płatności zaliczek od obrotów i dochodów osiągniętych w miesiącu styczniu 1946 r. do dnia 25 lutego r. b.

Przy obliczaniu zaliczek, poczynwszy od zaliczek na miesiąc styczeń r. b., będą stosowane stawki podatkowe ustalone nowymi dekretemi o podatku obrotowym i dochodowym.

Inż. St. Bortkiewicz.

Inspekcja pracy w Polsce

Inspekcja pracy jest organem administracji państwowej, powołanym do nadzoru nad całokształtem warunków pracy ludzi w zakładach pracy.

Polska w okresie swego uprzemysłowienia była pod trzema zaborami i stąd jej organizacja inspekcji pracy była oparta na różnych podstawach prawnych. Dopiero dnia 14 lipca 1927 r. ukazuje się rozporządzenie o inspekcji pracy, które ustanowiło jednolitą organizację inspekcji pracy na obszarze całego Państwa. Jeśli chodzi o wpływy zaborcze, jakie odbiły się na kształtowaniu polskiej inspekcji pracy, to należy podkreślić przede wszystkim ideowo społeczne wpływy rosyjskie, które przeciągnęły wysoce wartościowy element inspektorski oraz niezbyt szczęśliwe wzory austriackie.

Zakres działania polskiej inspekcji pracy ustala art. 2 rozp. R. P. z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy, który brzmi:

Inspekcji pracy podlegają w zakresie, oznaczonym w niniejszym rozporządzeniu, wszelkie zakłady i przedsiębiorstwa, w których stosowana jest praca najemna, ponadto warsztaty, istniejące przy szkołach zawodowych, i te zakłady, zatrudniające więźniów, które posiadają maszyny o napędzie mechanicznym.

Na kolejach państwowych inspekcji podlegają wszystkie te zakłady pracy, w których roboty wykonywane są przez przedsiębiorców prywatnych na zasadzie specjalnej umowy.

Wskazane w ustępach pierwszym i drugim niniejszego artykułu, zakłady podlegają inspekcji pracy bez względu na to, czy stanowią własność osób fizycznych, czy też osób prawnych bądź prawa prywatnego, bądź publicznego.

Jak widać z powyższego, inspekcji pracy podlegają wszystkie zakłady pracy, gdzie jest stosowana praca najemna, niezależnie od liczby pracowników i od tego, czy są własnością prywatną, państwową lub samorządową. Inspekcji pracy podlegają nawet warsztaty więzienne i warsztaty szkolne, a także zakłady wojskowe.

Jeśli porównać zakres działania polskiej inspekcji pracy z zakresem działania w innych krajach, to okaże się, że polska inspekcja pracy ma najszerszy zasięg działania. Z ustępu 2-go przytoczonego art. 2-go wynika, że spod działania inspekcji pracy wyłączone są jedynie koleje państwowe, ale tylko w czynnościach wykonywanych

Podatnicy są obowiązani obliczać obrót i dochód za każdy miesiąc i wypłacać zaliczki bez wezwania władzy podatkowej. Również bez wezwania winni składać w podanych wyżej terminach właściwej władzy podatkowej deklaracje według ustalonego wzoru. Niestosowanie się do powyższego przepisu będzie karane grzywną do 5000 zł.

we własnym zakresie, natomiast wszystkie prace, wykonywane dla kolei i na jej terenie przez inne przedsiębiorstwa, podlegają inspekcji pracy. Wyjątek ten dla Kolei Państwowych narusza niesłusznie powszechność rozporządzenia o inspekcji pracy z krzywdą dla pracowników kolejowych, którzy nie mają fachowej ochrony pracy, co szczególnie staje się nieuzasadnione, jeśli uprzytomnimy sobie, że zakłady (fabryki wojskowe) nie są wyłączone spod nadzoru inspekcji pracy.

Zadanie inspekcji pracy określają art. 3-ci i 5-ty rozp. Prez. R. P. z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy:

Inspekcja pracy jest obowiązana i uprawniona do nadzoru nad przestrzeganiem i wykonywaniem przepisów prawa o ochronie pracy, a w szczególności o ochronie życia, zdrowia i sił pracowników, o przestrzeganiu dobrych obyczajów w stosunkach pracy, o umowie pracy, o zbiorowych umowach, o regulaminie pracy, o czasie pracy, o dniach świątecznych, o urlopach, o pracy młodocianych i umożliwieniu im kształcenia się ogólnego i zawodowego, o pracy kobiet, o przedstawicielstwie pracowników, jego uprawnieniach, o pracy chałupniczej.

W zakładach podległych ustawom górniczym, z wyjątkiem hut, nadzór nad bezpieczeństwem pracy pod względem technicznym sprawują władze górnicze, natomiast nadzór nad przestrzeganiem przepisów z dziedziny socjalnej ochrony pracy i higieny pracy należy do inspekcji pracy.

W stosunku do warsztatów szkolnych i zakładów, zatrudniających więźniów, należy do inspekcji pracy nadzór wyłącznie nad bezpieczeństwem i higieną pracy.

Art. 5. Ponadto inspekcja pracy:

a) bierze udział wraz z innymi, właściwymi władzami w czynnościach, które dotyczą pozwoleń na otwarcie, lub przebudowę zakładów przemysłowych ze względu na higienę i bezpieczeństwo pracy;

b) wykonywa czynności, poruczone inspekcji pracy w ustawach ubezpieczenia społecznego i w innych ustawach z zakresu ustawodawstwa społecznego;

c) oskarża przed sądami powiatowymi (pokoju) obok innych organów oskarżenia publicznego w sprawach o przekroczeniu przepisów o ochronie pracy;

d) bierze udział z głosem stanowczym w radzie, przewidzianej w § 197 ust. 3 powszechnej ustawy górniczej dla Stanów Pruskich;

e) Współdziała ze stronami zainteresowanymi, w celu zapobiegnięcia zatargom pracy i przy załatwianiu tych zatargów;

f) zbiera dane dotyczące warunków bytu i pracy zarówno pracowników, na których rozciąga się ustawodawstwo o ochronie pracy, jak i tych, których ustawodawstwo nie obejmuje. (Ciąg dalszy nast.).

Z działalności Oddziału Przemysłowego Zarządu Miejskiego Miasta Katowic w okresie od 1. II. 45 r. — 1. II. 46 r.

Organizacja Oddziału Przemysłowego połączona była z dużymi trudnościami ze względu na różnorodność kompetencji i odchylenia w organizacji ministerstw i urzędów wojewódzkich w stosunku do ich organizacji z przed 1939 r. Ponieważ ustawa przemysłowa przewiduje przy zarządach miejskich tylko jedną władzę przemysłową I instancji, wyłączenie spraw handlowych z tek komórki administracji przemysłowej, stworzyłoby szkodliwą dwutorowość i utrudniałoby pracę w zarządzie miejskim. Zarząd rozstrzygnął sprawę w ten sposób, że agendy, wynikające z ustawy przemysłowej, pozostawiono przy oddziale przemysłu, zaś przydział lokali i towarów dla wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw przekazano wydziałowi aprowizacji i handlu na miasto Katowice.

Tego rodzaju rozwiązanie sprawy okazało w praktyce swe dodatnie strony

I. Organizacja

W skład miejskiego oddziału przemysłu wchodziły referaty:

- a) handlowy,
- b) rzemieślniczy,
- c) zakładów przemysłowych,
- d) dla spraw karnych,
- e) " " cechowych,
- f) " " przemysłu miejscowego.

a) Referat handlowy.

przyjmuje zgłoszenie przemysłu ze stałą siedzibą (art. 7 prawa przem.) i wydaje potwierdzenie zgłoszenia, o ile wydaniu tego potwierdzenia nie sprzeciwiają się przepisy odnośnie obywatelstwa, pełnoletności, zdolności do działań prasowych, tudzież przepisy wyszczególnione w art. 6 prawa przemysłowego.

Referat ten wydał w okresie sprawozdawczym 2. III. 1945 r. potwierdzenie na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych różnych branż.

b) Referat rzemieślniczy.

Zgłoszono 842 warsztaty rzemieślnicze, z których ilościowo najwięcej reprezentowane jest:

krawiectwo	— 152	zakłady
damskie kraw.	— 76	"
szewstwo	— 96	"
piekarstwo	— 8	"
cukiernictwo	— 84	"
fryzjerstwo	— 69	"
rzeźnictwo i wędł.	— 59	"

poza tym: bednarstwo 1, brązownictwo 1, dekarstwo 1, pozłotnictwo 1, tokarstwo 1, zduństwo 3 i t. d., przy wystawianiu kart rzemieślniczych stosowane będą, poza postanowieniami prawa przemysłowego, także uwagi reskryptu wojewódzkiego wydziału przemysłowego z dnia 27. XII. 1945 r.

c) Referat zakładów przemysłowych.

Zatwierdził 43 zakłady po myśli art. 14 prawa przemysłowego, w tym 28 zakładów gastronomicznych i 15 zakładów wytwórczych. Oddział korzysta w myśl istniejących przepisów ze współpracy zainteresowanych danymi zakładami instytucji, jak: miejski nadzór budowlany, miejski oddział sanitarny, inspektorat pracy, oraz straż pożarna. Gdy zachodzi potrzeba, zwołuje się komisję lokalną, z udziałem przedstawicieli tychże instytucji. Przeprowadzono 142 lustracje zakładów przemysłowych i rejestracji.

d) Referat dla spraw karno-administracyjnych.

Niejednokrotnie zdarza się, że przedsiębiorstwa dopuszczają się wykroczenia przeciwko prawu przemysłowemu — uruchomiono referat administracji karnej. Sankcje karne, przewidziane w art. 126 praw. przem. stosuje się częściej jako środek wychowawczy, a mniej jako rygorystyczny. Osobom, którym domiesienie zarzuca, że prowadzą przedsiębiorstwo bez uprawnienia przemysłowego, wysyła się najpierw stosowne pouczenie. Dopiero, gdy upomnienie nie skutkuje, nakłada się na opieszających względnie opornych grzywny.

e) Cechy rzemieślnicze.

Z inicjatywy Izby Rzemieślniczej w Katowicach uruchomiono w marcu 1945 r. najważniejsze cechy rzemieślnicze celem doprowadzenia życia gospodarczego do normalnego trybu. W myśl zlecenia Delegata Min. Przemysłu, utrzymany został przymus cechowy, jaki istniał poprzednio. W ciągu ub. roku uaktywniono stopniowo 26 cechów rzemieślniczych z siedzibą w Katowicach. O działalności cechów świadczy odbywanie kwartalnych zebrań członków oraz walnych zebrań przy udziale przedstawicieli Zarządu Miejskiego i Izby Rzemieślniczej. Uchwalone statuty cechów zatwierdza Zarząd Miejski po wysłuchaniu Izby Rzemieślniczej.

Do najważniejszych zażeń podniesionych na zebraniach cechów należy zaliczyć sprawę rzeźników i wędliniarzy, którzy poddali krytyce praktykowaną przez właścicieli sklepów spożywczych sprzedaż wędlin i wyrobów mięsnych, co sprzeciwia się postanowieniom rozp. z dnia 10. XII. 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 643.)

f) Sprawy przemysłu miejscowego.

Na zlecenie Urzędu Wojewódzkiego utworzony został przy oddziale przemysłu referat przemysłu miejscowego.

Zadanie tego referatu polega na wykonywaniu zarządzeń Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu Miejscowego, o których mowa jest w okólniku nr. 1 z dnia 31. grudnia 1945 r. W związku z tym zakłady podlegające Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu Miejscowego zostały wezwane do wykonania zarządzeń wyszczególnionych w okólniku.

Przeprowadza się ewidencję wszystkich zakładów przemysłowych, państwowych, czy pozostających pod przez Centralne Zarządy Zjednoczeń, oraz innych zakładów tymczasowym lub przymusowym zarządem państwowym w rozumieniu ustawy z dnia 6. V. 1945 r. o majątkach porzuconych, opuszczonych, a nie administrowanych dów w myśl punktu 4, 5 i 6 okólnika nr. 1.

Z prowizorycznych zestawień przedsiębiorstw przemysłowych wynika, że na terenie miasta znajdują się m. i. zakłady przemysłowe, które zatrudniają mniej niż 50 robotników, należące obecnie do poszczególnych zjednoczeń branżowych, a które, jako przemysł miejscowy, winny podlegać Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu Miejscowego.

Struktura przedsiębiorstw przemysłowych.

Na terenie miasta Katowic znajdują się:

a) 4 kopalnie węgla przemysł ciężki kluczowy

b) 4 huty

c) 1260 przedsiębiorstw handlowych

d) 145 przedsiębiorstw gastronomicznych

e) 842 warsztaty rzemieślnicze

f) 706 straganów na terenie 2 hal targowych

zatrudnionych jest pracowników fizycznych i umysłowych na terenie wymienionych zakładów:

w kopalniach 6.532 pracowników

w hutnictwie 4.137 "

w fabrykach i warsztatach rzem. . . 10.451 "

Wykaz Zjednoczeń na terenie miasta Katowic.

1. Zjedn. Przeds. Budowl. Rejon Węglowy — Katowice, ul. Matejki 3
2. Zjedn. Przeds. Wiertniczo-Górnicych — Katowice, ul. Mielęckiego 8
3. Zjedn. Przemysłu Energetycznego Zagłębia Węglowego — Katowice, ul. Stawowa 6
4. Zjedn. Przemysłu Gazowniczego — Katowice, ulica Stawowa 13

5. Zjedn. Przemysłu Budowlanego — Katowice, ulica Warszawska 12
6. Zjedn. Przemysłu Drzewnego — Katowice, ulica Warszawska 12
7. Zjedn. Przemysłu Cynkowego — Katowice, ulica Lompy 9
8. Delegatura Centr. Zarz. Przem. Włókienn. — Katowice, ul. Stawowa 9
9. Sl. Okręg. Zjedn. Spedytorów — Katowice, ulica Br. Pierackiego 21
10. Zjedn. Praln. Mechanicznych — Katowice, ul. Franciszka 10.
11. Woj. Zjedn. Przem. Drzewno-Metalowego — Katowice, ul. Dąbrowskiego 15.
12. Połudn. Zjedn. Przem. Galanterijnego — Katowice, ul. Słowackiego 39.
13. Połudn. Zjedn. Przem. Elektrotechnicznego — Katowice, ul. J. Ligonia 21.
14. Połudn. Zach. Zjedn. Przem. Szklanego — Katowice, ul. Powstańców 45a.
15. Centr. Biuro Dostaw Drzewnych — Katowice, ul. Gliwicka 17.
16. Centr. Zarz. Przem. Węglowego — Katowice, ul. Powstańców 46.
17. Cejtr. Zarz. Przem. Hutniczego — Katowice, ul. Lompy 14.
18. Centrala Węgla — Katowice, ul. J. Ligonia 22.
19. Centrala Dostaw Hutniczych — Katowice, ul. Kościuszki 30.
20. Centrala Dostaw Surowców Hutniczych — Katowice, ul. Kościuszki 30.
21. Zrzeszenie Budowniczych Woj. Śl.-Dąbr. — Katowice, ul. Gliwicka 15.
22. Centrala Żelaza i Stali — Katowice, ul. Kościuszki 30.
23. Zjedn. Przem. Cukrowniczego — Opole-Slask, Delegatura w Katowicach, ul. Warszawska 60.
24. Centrala Zaopatrzenia Materiałowego Przemysłu Węglowego — Katowice, ul. Warszawska 31.

Kronika

ODPRAWA KIEROWNIKÓW ODDZIAŁÓW PRZEMYSŁOWYCH POWIATOWYCH I MIEJSKICH.

W dniu 6 i 7 lutego br. odbył się w Katowicach zjazd kierowników oddziałów przemysłowych Woj. Śląsko-Dąbrowskiego. Ob. wicewojewoda dr. inż. Salcewicz otworzył zjazd, podkreślając konieczność skoordynowania pracy, ujednolicenia gospodarki finansowej, ustalenia cen, zaopatrzenia w surowce zakładów pracy oraz poprawy bytu pracowników.

Najważniejsze zagadnienia referowali ob. inż. Łapiński i ob. Kołodziej.

Naczelnik wydziału przemysłowego, inż. E. Górecki, dał ogólne wytyczne na linii współpracy oddziałów przemysłowych z Wydziałem Przemysłowym Urzędu Wojewódzkiego.

Na odprawę przybyło 33 przedstawicieli powiatów i miast, którzy w składanych sprawozdaniach podali stan początkowy, rozwój zakładów i warsztatów pracy, podległych powiatowym i miejskim oddziałom przemysłowym.

Ożywiona dyskusja świadczyła o potrzebie gromadnej narady i dlatego następny zjazd wyznaczono na ostatnią dekadę marca br.

Z KONFERENCJI KIEROWNIKÓW BROWARÓW W DNIU 8. II 1946 R. W PAŃSTWOWYM ZJEDNOCZENIU PRZEMYSŁU PIWOWARSKO-SŁODOWNICZEGO REJONU ŚLĄSKO-DĄBROWSKIEGO W ZABRZU.

W dniu 8 lutego 1946 r. odbyła się w Państwowym Zjednoczeniu Przemysłu Piwowarsko-Słodowniczego w Zabrze odprawa kierowników 17 czynnych browarów rejonu śląsko-dąbrowskiego. Konferencja miała charakter sprawozdania informacyjnego w związku z wykonywaniem przez browary planowej produkcji piwa i siodu.

Naczelnik dyrektor Zjednoczenia, dr. inż. I. Kardasiewicz, podkreślał konieczność uregulowania rynku zbytu nie tylko na terenie naszego województwa, ale i w po-

zostałych pięciu rejonach Zjednoczeń Piwowarskich w Polsce.

Działalność browarów winna sprowadzać się do wykonania planowej produkcji i udostępnienia ludności zaopatrzenia się w dobre i tanie piwo oraz przysporzenia Państwu wpływów skarbowych.

Równocześnie postanowiono poczynić już przygotowania do zorganizowania państwowych wytwórni wód gazowych. Ponieważ w Bytomiu rozpoczynają się wkrótce kursy dla przyszłych kierowników przedsiębiorstw — pełnomocnicy browarów postanowili wysunąć kandydatów z pośród najzdolniejszych pracowników.

BROWAR — CIESZYN — ZAMEK.

Zdawało się, że z chwilą uruchomienia linii kolejowej, wszelkie trudności dostaw surowców i opału będą pokonane. Browar jednak nadal własnymi środkami sprowadza surowiec i opał. Przewozy pochłaniają wielkie sumy, odbija się to na budżecie. Rozpoczęto słodowanie. Uruchomiono mechaniczną beczkownię, co pozwoli na zaopatrywanie w beczki i inne browary. Dzięki obniżce ceny piwa, wzrósł jego odbiór. Cena piwa beczkowego spadła do 16 zł za litr loco browar dla miejscowych restauratorów i wszystkich innych hurtowników. Z dostawą cena litra wynosi 17 zł. Dla wszystkich innych zamiejscowych odbiorców ustalono cenę 20 zł. za litr. Cena piwa butelkowego w browarze wynosi 24 zł. za litr, w hurtowniach zaś 28 zł. za litr.

Dalsza produkcja browaru uzależniona jest od zaopatrywania w podstawowy surowiec, t. zn. sód.

BROWAR W RACIBORZU — ZAMKOWA 1.

Uruchomiony 16. 10. 45 r. zatrudnia 53 pracowników, produkuje około 600 hl. piwa miesięcznie — zdolność produkcji mies. 2.500 hl. W najbliższym czasie będzie produkować wodę sodową i lemoniadę. Browar stara się podnieść produkcję do 1000 hl. mies. i rozpocząć wyrób piwa słodowego.

RZEMIOSŁO POWIATU KOZIELSKIEGO ZORGANIZOWANE.

W styczniu br. odbył się zjazd rzemiosła powiatu kozielskiego w Koźlu, na który przybyło 300 rzemieślników wszystkich branż. W zjeździe wzięli udział przedstawiciele władz państwowych i samorządowych. W wyniku obrad utworzono zbiorowy cech powiatowy i wybrano zarząd, który do czasu zorganizowania cechów branżowych i powiatowego związku cechów będzie pełnić funkcje zarządu tego związku.

KONFERENCJA PRZEWODNICZĄCYCH KOMISYJ EGZAMINACYJNYCH MISTRZOWSKICH W KATOWICACH.

W sali Izby Rzemieślniczej w Katowicach odbyła się w styczniu br. druga konferencja przewodniczących komisji egzaminacyjnych mistrzowskich i ich zastępców, przeznaczona dla tych, którzy na pierwszej konferencji nie byli obecni. Po przedyskutowaniu całokształtu aktualnych spraw egzaminacyjnych mistrzowskich, wydano uczestnikom nowowydrukowane egzemplarze regulaminu Komisji Egzaminacyjnych Mistrzowskich i wezwano raz jeszcze przewodniczących do niezwłocznego zgłoszenia tych sztuk mistrzowskich, wykonanych w 1946 r., które nadają się, zdaniem komisji egzaminacyjnej, do wyróżnienia przez Izbę Rzemieślniczą.

RZEMIOSŁO ŚLĄSKIE ŚWIĘCI SZTANDARY.

Dnia 2. II. 1946 r. poświęcono na terenie działania Izby Rzemieślniczej w Katowicach aż 3 sztandary cechowe, a mianowicie: sztandar cechu rzeźników i wędliniarzy w Bytomiu, cechu rzeźników i wędliniarzy w Chorzowie. Na podkreślenie zasługuje fakt, że dwa sztandary poświęcono na ziemiach odzyskanych, gdzie każdy przejaw polskiego życia organizacyjnego ma szczególne ważne znaczenie.

NOWE WYDAWNICTWO.

Wyszedł z druku zeszyt nr. 11 „Wiedzy Rzemieślniczej”, zawierający pytania i odpowiedzi egzaminacyjne z zakresu prawa rzemieślniczego, struktury organizacyjnej rzemieślniczych oraz podstawowych wiadomości z korespondencji obrotów bankowych i czekowych, opracowany przy współudziale mgra Gorywody, dyrektora Izby Rzemieślniczej w Katowicach, przez komitet redakcyjny nauczycieli szkół zawodowych w Dąbrowie Górniczej.

RZEMIOSŁO A POŻYCZKA NA ODBUDOWĘ KRAJU.

Dnia 29. I. br. odbyła się w Dąbrowie Górniczej konferencja wszystkich, starszych cechów Zagłębia Dąbrowskiego, z udziałem dyrektora Izby Rzemieślniczej w Katowicach, w sprawie uwarunkowania przez urzędy skarbowe wydawania kart rejestracyjnych uiszczeniem zaliczek na pożyczkę na odbudowę kraju w wysokości, ustalonej jednostronnie przez urzędy skarbowe na podstawie obrotu.

Po wszechstronnym przedyskutowaniu sprawy, zebrani rzemieślnicy postanowili poprzeć akcję subskrypcji pożyczki na odbudowę kraju wśród rzemiosła, ale domagać się, by: 1) wysokość zaliczki była dostosowana do siły finansowej rzemieślnika, która jest bardzo różna i często niezależna od obrotów, a ustalona przy udziale rzemiosła; 2) wydawanie kart rejestracyjnych nie było uzależnione od subskrypcji i opłaty zaliczki, gdyż takie stawianie kwestii uniemożliwia rzemieślnikowi dobrowolną subskrypcję i odbiera mu zadowolenie moralne z dobrowolnej ofiary na rzecz Państwa.

Zebranie otrzymało ze strony Izby Rzemieślniczej w Katowicach zapewnienie, że Izba przedłoży tę sprawę władzom skarbowym, zgodnie z uprawnionymi interesami rzemiosła.

Jak wiadomo, w międzyczasie, na skutek interwencji, termin wykupienia świadectw został przedłużony do 28. II. br., a spłata zaliczki może nastąpić w 3—4 ratach, przy czym płatnik ma możność odwołać się od stanowiska urzędu skarbowego do Izby Skarbowej, upoważnionej do stosowania szerokich ulg, do zwolnienia włącznie, w porozumieniu z organizacjami społecznymi i zawodowymi. Zasady te mają być szczególnie ogólnie stosowane na ziemiach odzyskanych.

WYŁĄCZENIE PRZEDSIĘBIORSTW RZEMIEŚLNICZYCH SPOD PRZYMUSU UPANSTWOWIENIA.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 stycznia br. o upanstwieniu przemysłu wielkiego i średniego, Departament Przemysłu Miejsowego Ministerstwa Przemysłu przystąpił, za pośrednictwem izb rzemieślniczych, do akcji wyłączenia spod działania przepisów tej ustawy warsztatów, zatrudniających więcej niż 50 osób na jedną zmianę.

Akcja dotyczy warsztatów produkujących przedmioty nieposzechnego użytku, słabo zmechanizowanych oraz mających charakter sezonowy lub pionierski.

POZYTECZNE WYDAWNICTWO

„Życie Gospodarcze”, dwutygodnik, który od niedawna zaczął wychodzić w Katowicach (dotąd wyszły 4 numery), stał się już wyjątkowo cennym wydawnictwem dla ludzi, interesujących się sprawami gospodarczymi. Każdy numer zawiera mnóstwo wartościowych artykułów, omawiających zagadnienia ekonomiczne w skali państwowej, ponadto obfity dział informacyjny tak z kraju, jak i z zagranicy. „Życie Gospodarcze” dużo miejsca poświęca również spółdzielczości, kupiectwu i rzemiosłu.

Odnaczenia przedstawicieli rzemiosła Województwa Śląsko-Dąbrowskiego.

W związku z rocznicą niepodległości w Katowicach udekorowani zostali za pracę na terenie samorządu rzemieślniczego: Prezes Izby, mistrz ślusarski Teofil Pojda, oraz Dyrektor Izby Mgr. Anzelm Gorywoda złotym krzyżem zasługi, zaś zastępca Dyrektora Izby Rzemieślniczej ob. Roman Szwencner, kierownik Ekspozytury Izby Rzemieślniczej katowickiej w Sosnowcu, Mgr. Kazimierz Ostrowski, oraz kierownik Ekspozytury w Opolu ob. Rudolf Matula — srebrnym krzyżem zasługi.

Na pierwszym po wojnie nadzwyczajnym walnym zebraniu Związku Cechów Piekarsko-Cukierniczych i Piernikarskich, na którym rozszerzono statutowy teren działalności na cały obszar Województwa Śląsko-Dąbrowskiego i wybrano nowy zarząd z obywatelom Gogółkiem na czele, uchwalono następujące rezolucje:

Zebrani na nadzwyczajnym walnym zebraniu Cechów Piekarsko-Cukierniczych i Piernikarskich Woj. Śląsko-Dąbrowskiego apelują do Ministerstwa Aprowizacji i Handlu za pośrednictwem Izby Rzemieślniczej w Katowicach o wydanie stosownych zarządzeń, by:

1) Mąka przeznaczona na wypiek chleba kartkowego była regularnie i punktualnie postawiona do dyspozycji

piekarń, aby te bez zwłoki i przerwy mogły zaopatrywać pracującą ludność w chleb kartkowy.

2) Wydziały Aprowizacji i Handlu bezzwłocznie zwróciły mąkę tym piekarniom, które wyłożyły własną mąkę zakupioną na wolnym rynku, by nie przerwać dostawy chleba kartkowego wskutek braku dostaw mąki.

3) Wydziały Aprowizacji i Handlu zawiadamiały na czas ludność o braku mąki i związanym z tym przejściowym brakiem chleba kartkowego, by ludność nie winiła za brak chleba kartkowego wynikłego z braku dostawy mąki rzemiosła piekarskiego, gdyż jest to zacięnnianie sytuacji i utrudnia znalezienie ewentualnych winnych.

4) Norma wypieku chleba kartkowego została ustalona na 133 kg. jak to wynika z przeprowadzonych doświadczeń rzemiosła piekarskiego.

Ponadto zaznaczono, że: Rzemiosło Piekarsko-Cukiernicze i Piernikarskie Woj. Śląsko-Dąbrowskiego odgranicza się wyraźnie od tych osobników-spekulantów, którzy zdążyli drogą nieuczciwą przedrzeć się do szeregów rzemiosła i teraz niesumiennej pracą i nie uczciwymi metodami podważają dobrą opinię rzemiosła piekarskiego.

Walne zebranie apeluje do wszystkich władz i do cechów, by uczyniły wszystko, aby te osoby zostały wyszukane i usunięte z szeregów rzemiosła piekarsko-cukierniczego.

Z terenu

Raciborska Fabryka Czekolady, Cukrów i Makaronu, ul. 3-go Maja 30, należy do Zjednoczenia Przemysłu Cukierniczego w Zabrze. Dyrektor inż. Roman Henryk. Przystąpiono do remontu 14. VI. 45. Uruchomiono 20. IX. 45 r. Produkuje makaron i cukierki, około 40 ton rocznie. W przyszłości ma produkować około 60 ton rocznie. Surowców posiada na okres 1 miesiąca. W najbliższej przyszłości ma uruchomić dział czekolady. Zatrudnia pracowników: umysłowych 9, fizycznych 63.

Cukrownia Racibórz w Raciborzu, ul. Staszica 28, należy do Centralnego Zarządu Przemysłu Cukrowniczego w Warszawie. Dyrektorem zakładu jest ob. Siwczyński Zbigniew. Cukrownia została oddana przez władze Sowietkie w dniu 15. VII. 1945 r. Uruchomiona dnia 21. XII. 45 r. Cukrownia produkuje jako produkt zasadniczy cukier, jako uboczny melasę i wytloki. Roczna produkcja 4000, mogłaby produkować około 100 000 cukru po gruntownym remoncie i przy posiadaniu potrzebnych ilości surowca (buraków). Podstawą produkcji cukru są buraki, które obecnie cukrownia pertraktuje z plantatorami. Obecnie surowca nie posiada. Cukrownia zatrudnia pracowników umysłowych 32, fizycznych 258.

Fabryka Karoserii H. Kohlruß w Dziedzicach, K/Bylska. Po przejęciu od Armii Czerwonej zakładu z dniem 9. 4. 45 podjęto pracę nad uporządkowaniem terenu i samej fabryki. Zaznaczyć należy, że praca podjęta w bardzo ciężkich warunkach bez żadnej pomocy z zewnątrz, doprowadziła do uruchomienia z dniem 1. 7. 45 produkcji. W tym czasie przeprowadzono szereg reparacji w granicach jego możliwości. Z powodu braku zamówień na karoserie wykonywane są obecnie prace stolarskie i budowlane. Obecnie zatrudnionych jest 6 pracowników, a podjęte starania o powiększenie załogi napotyka ją na trudności, gdyż brak jest sił kwalifikowanych.

Ołtaszewski Janusz, fabryka produktów żywnościowych, Czechowice-Dziedzice. Praca i produkcja wzrasta stale od chwili uruchomienia fabryki do chwili obecnej. Produkcja przekroczyła około 400 procent. Wyprodukowano 7980 pudełek pasty, 1070 kg. pokostu i lakieru oraz smarów adhesyjnych do pasów. Zakup surowca ze względu na ogólne jego braki jest trudny, zwłaszcza terpentyny i tłuszczów mydlarskich. Zapas posiadany jest stale uzupełniany przez kupno z wolnego rynku lub składów artykułów chemicznych. Od 1. 2. 46 przewidziana jest podwyżka płac i premie przy zwiększone wydajności produkcji.

PAŃSTWOWE ZJEDNOCZENIE PRZEMYSŁU MŁYŃSKIEGO

**Rejon Śląsko-Dąbrowski
w Zabrze, ul. Wolności 262**

Telefon 22-51, 52, 53

zawiadania o otwarciu

sklepu detalicznego
sprzedaży mąki
**w Katowicach
ul. Młyńska 2**

Metalowe Zakłady Hutnicze

»TORPEDO«

Katowice, ulica Plebiscytowa 31

Telefon 242-83

Hurtownia surowców i łomu metali
niezależnych oraz podhurtownia pół-
fabrykatów z metali kolorowych

D o s t a r c z a m y:

blachy, pręty, druty, rury itp. z miedzi mo-
siedzu, aluminium itd.

Redaktor naczelny: Jadwiga Kimaczyńska. — Redaguje: Komitet Redakcyjny. — Sekretarz: Maria Lewandowska.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła.

Redakcja i administracja: Katowice, Urząd Wojewódzki Śląsko-Dąbrowski Wydział Przemysłowy, ref. prasowy,
pok. 383, tel. 349.21, wewn. 385.

Ogłoszenia: cała strona 3000 zł, 1/2 strony 2000 zł, 1/4 strony 1500 zł, 1/8 strony 750 zł.

Konto ciekowe P. K. O. nr. III-4914. — Prenumeratę przysyłać można na adres administracji lub P. K. O.
Za treść ogłoszeń redakcja nie bierze odpowiedzialności.

Tłoczono w drukarni Nr. 2 Katowice, ul. Batorego 4.

R'239/46